

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2021

Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2021

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

År 2021 har i många stycken präglats av den pågående Corona-pandemin som även påverkat regionen och dess verksamhet i hög grad. Regionens revisorer har i sin granskning av Regionstyrelsen och nämnderna beaktat den påverkan och de effekter som pandemin haft.

Syfte

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?
2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?
5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Avgränsning

Granskningen omfattar Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av: Kommunallag (2017:725), Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) (HSL), flerårsplan för 2021 - 2023, regionplan för 2021 och nämndens reglemente.

Allmänt om Hälso- och sjukvårdsnämnden

I Regionplanen anges att Hälso- och sjukvårdsnämndens resultatmål för 2021 är; Bästa vårdkvalitet och Tillgänglig vård.

I Regionplanen anges också att ”Genom nämndens arbetssätt utvecklas hälso- och sjukvård samt tandvård i utvecklingsplanens inriktning. Fokus ska vara fortsatt arbete med aktiviteter inom bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård. Resultaten ska uppnås genom personcentrerad vård, patient-säker vård, fortsatt utveckling av digitala tjänster och möten, vård på rätt vårdnivå, förebyggande och hälsofrämjande samt kunskapsbaserad vård och forskning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer under planperioden att fortsätta arbetet med god och jämlik hälsa och vård, utveckling av vården, regional och lokal samverkan, forskning och kunskapsstyrning samt psykisk hälsa.

Arbetet under planperioden påverkas av förslagen från utredningen God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem.

I och med att barnkonventionen fastställdes i lag den 1 januari 2020 läggs fortsatt fokus på att implementera barnperspektivet inom nämndens uppdrag.

Arbete med åtgärdsplaner för att möta nya behov, förutsättningar och möjligheter i och med coronapandemin ska hanteras fortlöpande, och strategier samt uppföljningar angående detta ska redovisas samlat under nämndmöten.”

Enligt Hälso- och sjukvårdsnämndens reglemente ska nämnden utöva ledning av Region Värmlands hälso- och sjukvård och folktandvård i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen och Tandvårdslagen. Nämnden ska också utöva ledningen av Region Värmlands samlade insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

I reglementet anges också att nämnden finansierar och styr vården genom överenskommelse med Regionstyrelsen och avtal med privata vårdgivare via vårdvalssystem samt ersättningsystem om ersättning för fysioterapi.

Hälso- och sjukvårdsnämnden utvecklar, styr och följer upp vården och insatser enligt LSS genom sin nämndplan. Nämnden ska överenskomma med Regionstyrelsen om genomförande av nämndplanen för nämndens räkning.

Region Värmland är huvudman med ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård enligt HSL. Hälso- och sjukvårdsnämnden. Nämnden ska ansvara för de uppgifter som följer av Region Värmlands ansvar som huvudman.

Bland nämndens uppgifter kan nämnas:

- Planera hälso- och sjukvården samt tandvården ur ett övergripande befolkningsperspektiv och därvid samverka med samhällsorgan, organisationer och vårdgivare
- Följa upp verksamheten och ekonomin och redovisa därmed förknippade rapporter (bland annat prognoser, delårs- och årsbokslut) till Regionstyrelsen
- Samverka med andra huvudmän i fråga om planering av regionsjukvården
- Utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av fullmäktige fastlagda ramarna
- Besluta om en nämndplan för sitt ansvarsområde
- Avge yttranden, utlåtanden och skrivelser inom ramen för nämndens ansvarsområde
- Till Regionfullmäktige bereda Regionstyrelsens förslag till regional utvecklingsstrategi inom det som avser nämndens ansvarsområde
- I övrigt bereda ärenden till Regionfullmäktige inom nämndens ansvarsområde och inom nämndens ansvarsområde verkställa Regionfullmäktiges beslut.

Coronapandemin har även under 2021 påverkat hälso- och sjukvården på flera sätt. Vissa verksamheter har påverkats mer än andra och för vissa personalgrupper har arbetsmiljön och arbetstiden upplevts som försämrade respektive betungande. Andra effekter som pandemin medfört är att olika digitala verktyg och lösningar för ökad tillgänglighet och effektivisering har initierats och tagits i bruk. I olika sammanhang har också framförts att samverkan, såväl internt som med andra huvudmän, har utvecklats och förstärkts under år 2021.

Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m.

Resultat av granskningen

Granskningens resultat redovisas även i bilagan.

1. Har Hälso- och sjukvårdsnämnden tolkat mål och uppdrag från Regionfullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa i sin nämndplan?

Regionfullmäktige har i regionplan 2021, utöver de mål som omfattar samtliga nämnder, fastställt två resultatmål för Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Bästa vårdkvalitet
- Tillgänglig vård

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade vid sitt möte 2020-09-29 (§ 180) att godkänna förslag till Hälso- och sjukvårdsnämndens nämndplan inklusive mätplan för 2021.

Vid nämndens möte 2020-12-01 (§ 235) fick nämnden information om innehållet i en kommande revidering av nämndplanen, med anledning av Regionservice organisering. Vid samma möte (§ 235) beslutade nämnden att beslut om reviderad internkontrollplan och mätplan sker vid hälso- och sjukvårdsnämndens möte den 2 februari 2021.

I mätplanen finns under resultatmålet *bästa vårdkvalitet*, fem fokusområden. Under resultatmålet *tillgänglig vård* återfinns tidsgränser i vårdgarantin som redovisas med ett flertal indikatorer. Dessutom finns i mätplanen angivet hur målet *hållbar organisation* ska redovisas i fem fokusområden.

Under respektive resultatmål finns måttagna indikatornivåer som sammantaget ska ge möjlighet att verifiera bedömningen om målen uppfyllts. Vissa av indikatorerna är formulerade som *Utveckling över tid*.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

I nämndplanen anges regler och rutiner kring uppföljning och återrapportering. Det finns i nämndplanen ett särskilt stycke, *Uppföljningsplan*, i vilket framgår hur nämnden ska följa upp verksamheten och återrapportera till fullmäktige.

Nämnden får löpande rapportering vid sina sammanträden i månadsrapporterna, avseende verksamhet och ekonomi.

Två gånger per år (via en årsredovisning respektive en delårsrapport) ska hälso- och sjukvårdsnämnden redovisa till regionfullmäktige hur den har fullgjort de uppdrag som regionfullmäktige har lämnat till den i reglemente och regionplan. Redovisningen följer regionfullmäktiges mätplan. I årsredovisningen sker även separat uppföljning av tillkommande uppdrag.

Regionstyrelsen har ansvar för att samordna de övriga nämndernas redovisningar inför beslut i regionfullmäktige.

Hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan visar ett urval indikatorer som ska följas upp för respektive mål och med vilken frekvens som uppföljningen ska göras. Vissa indikatorer följs upp månatligen medan andra indikatorer följs upp vid delårsrapportering och årsredovisning.

Indikatornivån är ett underlag för bedömning av måluppfyllelsen för respektive indikator. Nämndens mätplan och internkontrollplan ingår i nämndplanen som bilagor.

Regionfullmäktige beslutade om en revidering av regionplan och budget, som innebar kompletterande uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden. Utifrån detta beslutade Hälso- och sjukvårdsnämnden, vid möte i mars, om en revidering av nämndplanen, mätplanen och internkontrollplanen.

Nämndens internkontrollplan för år 2021 reviderades också med anledning av Coronapandemin. Nämnden har under året, vid nämndens samtliga möten, utifrån internkontrollplanen, fått en återrapportering av Coronapandemins effekter, uppkommen vårdskuld och framtagna strategier för återställning av hälso- och sjukvården.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Enligt Kommunallagen 6 kap 6§ ansvarar nämnderna för att det finns en tillräcklig intern kontroll inom sina respektive ansvarsområden.

Av Region Värmlands reglemente för internkontroll framgår att det är Regionstyrelsen som ansvarar för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

I nämndplanen anges att Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en tillräcklig intern kontroll inom Region Värmland. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll.

Syftet med internkontroll är att säkerställa att organisationen når sina uppsatta mål. Internkontrollen stöttar genom att identifiera risker och utifrån det utforma kontrollåtgärder. På så sätt ges möjlighet att i ett tidigt skede vidta åtgärder som syftar till att uppnå målen.

I Hälso- och sjukvårdsnämndens nämndplan ligger mätplan och internkontrollplan med som bilagor.

Region Värmland definierar internkontroll som samlingsbegreppet för:

- Mätplaner, som beskriver vilka indikatorer, vilka bidrar till målen, som följs upp och med vilken frekvens.

- Lägesrapporter som beskriver helheten och som kompletterar mätplanerna.
- Fördjupningar inom de områden som riskbedömning resulterat i.
- Summering från hälso- och sjukvårdsdirektörens tertialdialoger.
- Åtgärder som genomförts alternativt krävs när målen inte nås eller om lagar/regler/riktlinjer inte följs.

Utifrån sin egen riskbedömning ska nämnderna besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Nämndens interna kontroll har utförts enligt följande:

- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2021.
- Månatlig lägesrapport från hälso- och sjukvårdsdirektören som sammanfattar hälso- och sjukvården.
- Månatlig uppföljning utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan.
- Fördjupningar med åtgärder. Baseras på riskbedömningar utifrån målen bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård.

Vid möte 20-12-01 (§§231och 232) genomförde Hälso- och sjukvårdsnämnden en workshop avseende nämndens internkontroll och ett förslag till en kommande revidering av Hälso- och sjukvårdsnämndens nämndplan 2021 (med anledning av omorganisering av Regionservice) presenterades.

Nämnden beslutade vid mötet 20 maj 2020 (§ 96) om att:

1. Uppdra till regiondirektören att ta fram underlag för analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården.
2. Återkomma med delrapporter av detta vid varje hälso- och sjukvårdsnämnd i enlighet med internkontrollplanen

Dessa uppdrag gällde även under år 2021, och återrapportering har skett till nämnden vid nämndens möten.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Revisorernas bedömning, utifrån en översiktlig granskning av nämndens protokoll, är att besluten ryms inom nämndens befogenheter i enlighet med det av Regionfullmäktige fastställda reglementet.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Utifrån denna översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har en ändamålsenlig beslutsformalia. Nämndens protokoll är justerade inom 14 dagar och anslagna inom gällande tidsramar.

Sammanfattande revisionell bedömning

Vår bedömning är, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Hälso- och sjukvårdsnämnden under 2021 har haft en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten på en övergripande nivå.

Bilaga - Resultatsammanställning för Hälso- och sjukvårdsnämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

1.1 Har nämnden fastställt en nämndplan inklusive mätplan i enlighet med anvisningarna i regionplanen?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en nämndplan och mätplan för år 2021 (§180 2020-09-29). Nämnden reviderade nämndplanen och (§§72-73 , 2021-03-09).

1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

HSN Ett av målen är att för dem som bor på ett särskilt boende (SÄBO) för äldre och som där får sin huvudsakliga hälso- och sjukvård ska andelen som har en fast läkarkontakt utgöra minst 80 procent vid utgången av 2022utförare.

1.3 Vilka uppdrag till Regionstyrelsen har nämnden beslutat om i övrigt?

Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte under år 2021 beslutat att uppdra något specifikt till Regionstyrelsen. Däremot har nämnden föreslagit RS att besluta i olika frågor, bland annat att ge Regiondirektören uppdrag att lämna fullmakt till upphandlare att genomföra upphandling av hyrpersonal. Nämnden har även beslutat föreslå Regionstyrelsen att avslå en motion avseende att stoppa ersättningen till privata nätläkare.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?

Resultat/Bedömning

-Månadsrapporter.
-Delårsrapport efter andra tertialet.
-Årsredovisning efter 2021.
-Månatlig lägesrapport från hälso- och sjukvårdsdirektören som sammanfattar hälso- och sjukvården, inklusive rapportering med anledning av coronapandemin.
-Månatlig uppföljning utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mätplan.
-Fördjupningar och analyser med förslag till ev. åtgärder. Baseras på riskbedömningar utifrån målen bästa vårdkvalitet och tillgänglig vård med analys av konsekvenser med anledning av pandemin.

2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Nämndens arbete har följts upp och rapporterats enligt vad som anges i nämndplan och mätplan.

Det har dessutom skett månatlig rapportering med anledning av pandemin där konsekvenser, analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården ingått. (Åtterrapporing av detta ingår som en del i den revidering av internkontrollplanen som genomfördes redan 2020.)

2.3 Har nämnden säkerställt åtgärder med anledning av de granskningar som landstingets/regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Regionens revisorer har, under 2021, genomfört ett antal granskningar, förstudier och uppföljningar inom Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Av de svar som revisorerna erhållit på granskningarna från nämnden (och Regionstyrelsen) framgår att nämnden tagit till sig de synpunkter som revisorerna framfört och i de flesta fall planerat eller vidtagit åtgärder.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

Resultat/Bedömning

Den av nämnden fastställda internkontrollplanen utgår från den regiongemensamma internkontrollplan som Regionstyrelsen tagit fram.

Hälso- och sjukvårdsnämndens internkontrollplan för 2021 har kompletterats med anledning av Coronapandemin. Kompletteringarna utgörs bland annat av olika redovisningar av analyser och konsekvenser av pandemin.

Hälso- och sjukvårdsnämndens har genomfört riskanalyser vars resultat inarbetats i nämndplanen och mätplanen. Den uppföljning som nämnden månatligen får, i enhetlighet med mätplanen, utgör även en uppföljning av den internas kontrollen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har, i enlighet med regionens system för internkontroll, genomfört månatliga kontrollåtgärder för verksamhetsåret 2021.

Nämnden beslutade vid sitt sammanträde i maj 2020 om ett tillägg till nämndens internkontrollplan. Regiondirektören har även under 2021 haft ett uppdrag att genomföra en analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården. Direktören har återkommit med delrapporter av detta vid Hälso- och sjukvårdsnämndens samtliga möten i enlighet med internkontrollplanen

3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Resultat utifrån uppföljning av internkontrollplanen har, såvitt vi kan se i protokollen, ännu inte redovisats för nämnden.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

4.1 Rymns nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Resultat/Bedömning

Inga avvikelser har noterats.

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under år 2021 tagit ett antal beslut som rör God och nära vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att de uppdrag till regiondirektören, som beslutades 20-05-12 §96, även skall gälla under 2021:

1. Att uppdra till regiondirektören att ta fram underlag för analys av uppkommen vårdskuld och strategier för återställning av hälso- och sjukvården, samt
2. Att RD ska återkomma med delrapporter av detta vid varje hälso- och sjukvårdsnämnd i enlighet med Internkontrollplanen.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Resultat/Bedömning

Av nämndens protokoll framgår att det genomförts redovisning av delegeringsbeslut för samtliga månader under 2021.

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Vår granskning har omfattat nämndens protokollförda (11) sammanträden under 2021. Protokollen har i samtliga fall justerats inom fjorton dagar. Vissa paragrafer har direktjusterats. Nämndens protokoll har, med ett undantag, anslagits på regionens elektroniska anslagstavla i rätt tid. Nämndens protokoll för mötet 7/12 justerades den 10/12 men anslags inte förrän den 13/12. (Anslagning ska senast andra dagen efter det att protokollet har justerats KL 8:2.)

En reflektion kring HS-nämndens sammanträde den 19/1 2021. Det har gått ut en kallelse till sammanträde. Den enda punkten på dagordningen är "Workshop internkontrollplan 2021". Reflektionen gäller att sammanträdet inte är protokollfört. Detsamma gäller för sammanträdet den 11/2 där den enda punkten gäller "Seminarium om vårdval vårdcentral och god och nära vård".